אגרות הראי"ה - כרך ב' - אגרת תרל

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ט"ז טבת תרע"ד - יפו
נמען: אליהו דוד שטמפר

על 'מצוות בטלות לעתיד לבוא' (נדה סא ב) לעומת נצחיות התורה: הנצחיות חלה כל זמן העולם הזה, כולל ימות המשיח. אחרי תחיית המתים העולם יהיה חדש - 'היום לעשותם ומחר לקבל שכרם'. כשאין אכילה ושתייה, אין מצוות התלויות בהן, וזה אינו ביטול אלא שינוי תנאי החיים. כך גם כלאיים, שתלויים בהנאת חימום.

עיקרי הדברים

- נצחיות התורה בעולם הזה.
- עולם חדש אחרי התחייה.
- שינוי תנאים - לא ביטול.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] *והוא אינו חלק מלשון האגרת.*

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו, ט"ז טבת תרע"ד[3] [ט"ז בטבת תרע"ד (1914)]

להיקר מ' אלי' דוד שטמפר נ"י[4], שלו'[5].

שאלתך אודות מאמרו של רב יוסף (נדה ס"א) מצות בטלות לעתיד לבא, שהוא נגד היסוד העיקרי של נצחיות תורתנו הקדושה, היא שאלת הראשונים, והרבה דברים נאמרו בזה. והמחוור בענין הוא, שאין הענין של נצחיות התורה במעשה הגשמי של חובת המצות נוגע כי-אם כל זמן קיום עולם הזה, וגם ימות המשיח הם בכלל זה, שהם לכל האופנים ימים שהעולם עומד במעמדו כמו שהוא, והגופים הם הם אותם הגופים הנהוגים מימות עולם שכל מעשי המצות שייכים בהם, אבל לאחר תחיית המתים, שהעולם הוא אז עולם חדש לגמרי, אז יש לומר שאינו עוד זמן של עבודה ועשיית מצות, כי-אם של קיבול שכר, "היום לעשותם ומחר לקבל שכרם". [עירובין כב] ועם זה מבינים אנחנו שאין הפקעה של חובה זו ענין כלל לביטול התורה חלילה, כי-אם שהוא ביאור שתנאי החיים, העתידים לבא לעולם הבא לאחר התחיה, יהיו כאלה שהרבה ענינים ממעשה המצות לא יהיה להם שייכות מצד תכונת החיים. למשל, אמרו חז"ל[6], העוה"ב[7] אין בו לא אכילה ולא שתיה, [ברכות יז] ופירשו זה גדולי הראשונים על העולם שלאחר תחיית המתים, [כך פירש הרמב"ן ("שער הגמול"); לדעת הרמב"ם העולם הבא הוא עולם הנשמות] וכיון שאין בו אכילה ושתיה מובן הדבר שאין מקום של חובה לקיום כל המצות

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 עה"ק - עיר הקודש
3 תרע"ד - השנה תרע"ד (1913/1914)
4 נ"י - נרו יאיר
5 שלו' - שלום
6 חז"ל - חכמינו זכרונם לברכה
7 העוה"ב - העולם הבא

התלויות באכילה ושתיה, כאכילת מצה, פסח וקדשים ושתיית ארבע כוסות ויין קידוש והבדלה, האין זה נקרא חלילה ביטול של מצות התורה בעצם, רק בלשון מושאל.

וכן הדבר אצל מאמר הגמרא דנדה הנ"ל[8]. השאלה היא אם לפי הטבע, שיחדש הקב"ה[9] במעמד הגויות אשר יזכו לתחיה, יהיה שייך בהם איסור כלאי בגדים או לא, וגם בזמן הזה קיימא לן דבעינן בכלאים הנאה של חימום, ואם תהיה היצירה החדשה באופן כזה שהנאה של חימום לגבי בגדים לא תהיה לה מקום, ממילא בטל דין כלאי בגדים.

ומהפרט הזה נוכל לדון על הכלל כולו, שלא רק טבע הגוף שמתיחס למצות כלאים ישתנה באופן שהיחש יתבטל, אלא הוא הדין לעוד כמה מצות. וממילא מוכרחים אנו לומר שתכלית החיים אז תהיה לא. העבודה וקיום המצות, כי-אם העונג הגדול והאושר הנצחי אשר עין לא ראתה אלקים זולתך, [ישעיהו סד, ג] של שכר המצות שאנו מקיימים באמונה שלמה, באהבת השם יתברך ויראתו בעולם הזה, ואז יהיו צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם [ברכות יז, בהמשך אותו מאמר: "אלא צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם ונהנין מזיו השכינה"] ונהנים מזיו השכינה, ומשתעשעים בהעידון הגדול של החיים הטובים והמאירים, שיופיעו אז עליהם מאור פני מלך חיים, מפני שדבקו בחקי תורת חיים, שהם דברים חיים וקיימים, נאמנים ונחמדים לעד ולעולמי עולמים.

והשי"ת[10] ישים חלקנו עם הצדיקים יראי ד' וחושבי שמו, ויזכנו לראות אורו וטובו, אשר יום יום יעמס לנו, [על פי תהלים סח, כ] לימות המשיח ולחיי עוה"ב[11], אשר יגדל הודם ע"י[12] ריבוי העסק בתורתו ומצותיו בעוה"ז[13] לאורך ימים טובים.

והנני בזה דורש הצלחתך,

הק' אברהם יצחק ה"ק

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

---

8 הנ"ל - הנזכר לעיל
9 הקב"ה - הקדוש ברוך הוא
10 והשי"ת - והשם יתברך
11 עוה"ב - עולם הבא
12 ע"י - על ידי
13 בעוה"ז - בעולם הזה